

Становище на Европейския комитет на регионите — „Цифров единен пазар“

(2015/C 423/05)

Докладчик:	г-жа Helma KUHN-THEIS (DE/ЕНП), член на Общинския съвет на Weiskirchen
Отправен документ:	Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — „Стратегия за цифров единен пазар за Европа“ (COM(2015) 192 final)

1. ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

1. приветства общата цел на предложението на Комисията да се насърчава и гарантира в дългосрочен план международната конкурентоспособност чрез създаването на свързан цифров единен пазар в Европа, като се генерират в по-голяма степен мрежови ефекти и икономии от мащаба, за да се осигурят устойчив растеж и заетост в Европа;
2. счита, че създаването на цифров единен пазар е стратегически принос за сигурността на „цифровия суверенитет“ на Европа, тъй като една просперираща европейска цифрова икономика има структурен принос за справянето с политическите предизвикателства, пред които е изправена Европа;
3. подчертава, че във всички бъдещи законодателни актове, които се приемат във връзка с изграждането на цифровия единен пазар би трябвало да се вземат предвид ключовата роля и потенциалът на местните и регионалните власти;
4. подчертава, че отвореният характер на интернет е основен двигател на конкурентоспособността, икономическия растеж, социалното развитие и иновациите, който доведе до изключително равнище на развитие на онлайн приложенията, онлайн съдържанието и онлайн услугите и до появата на нови продукти в Европа, като този процес продължава да се стимулира;
5. отбелязва, че местните и регионалните власти мотивирано реализират потенциала на цифровизацията, включително в контекста на цифровия единен пазар, като се концентрират преди всичко върху области, представляващи особен интерес за тях:
 - модерни услуги за електронно управление на икономиката и обществото, които представляват ключов елемент за подобряване на обществените услуги,
 - насърчаване на равностойни условия на живот в градските и селските райони чрез свеждане до минимум на „цифровото разделение“ посредством всеобхватно разширяване на ширококолентовата мрежа, включително в селските райони,
 - постоянно развитие на цифровата грамотност, обхващащо различни поколения от всички слоеве на обществото и администрацията, което да започва като част от образованието в ранна детска възраст и да поставя основите за учене през целия живот в училище и в други образователни заведения,
 - насърчаване на среда, която да създава по-добри перспективи за развитие, особено на местно и регионално равнище, за МСП и новосъздадени предприятия, работещи в сферата на цифровите технологии;

Защо се нуждаем от цифровия единен пазар

6. споделя позицията на Комисията, че цифровите технологии и интернет услугите променят из основи икономиката и обществото;

7. изрично подчертава, че местните и регионалните власти са изправени пред специфични предизвикателства, тъй като те са особено силно засегнати от някои изменения, но същевременно разполагат само с ограничени възможности за управление;
8. ето защо смята по-специално, че е необходимо всички действия на европейско и национално равнище във връзка с цифровия единен пазар да са насочени към по-нататъшното целево развитие на привлекателността на регионите;
9. подкрепя целите на Комисията да развива цифровия единен пазар като основа за подобряване на конкурентоспособността в международен план, тъй като някои държави разполагат с по-големи възможности за икономии от мащаба, които са от особено значение в областта на цифровата икономика;
10. отбелязва в допълнение към това, че акцентирането единствено върху мрежовите ефекти с европейско измерение не би било достатъчно, а че успоредно с тях трябва да продължат да се развиват процъфтяващи цифрови екосистеми с МСП и новосъздадени предприятия на местно и регионално равнище, които генерират по места добавена стойност и работни места;
11. подчертава във връзка със стратегическата ориентация с трите „стълба“ на съобщението на Комисията, че от гледна точка на местните и регионалните власти трябва да се включат и последиците от цифровизацията в свързането на онлайн и офлайн областите в икономиката и обществото, тъй като в една „икономика на мобилните приложения“ и в тези области се наблюдават мрежови ефекти чрез нови платформи за услуги на местно и регионално равнище;
12. в този контекст отдава значение не само на въпроса дали продукти, услуги и приложения от офлайн средата ще бъдат прехвърлени към тази онлайн, но и на необходимостта да се проучи как в един цифров единен пазар:
 - 1) цифровизацията може да бъде допълнена с регионална и местна добавена стойност посредством „интелигентни услуги“ и да стане по-конкурентоспособна,
 - 2) нови приложения, по-специално в стационарната търговия с многоканален маркетинг, могат да поддържат привлекателността на жизненото и работното пространство в регионите, градовете и общините — например за да се предотврати затварянето на специализирани магазини,
 - 3) нови линии за връзка в онлайн и офлайн средата, като технологията за печатане с насляване (напр. триизмерния печат), могат особено на местно и регионално равнище да осигурят добавена стойност и работни места,
 - 4) „Интернет на нещата“ може да доведе и в регионите до местни услуги и нова добавена стойност, например от предприятията в областта на електротехниката;

По-добър онлайн достъп за потребителите и предприятията в цяла Европа

13. изразява съгласие с Комисията, че съвременните правила за онлайн покупки и цифрови покупки зад граница ще насърчат повече предприятия да предлагат онлайн продуктите и услугите си в цяла Европа и ще доведат до увеличаване на доверието на потребителите в трансграничната електронна търговия;
14. смята, че обявеното за края на 2015 г. предложение на Комисията за хармонизиране е основа за известно намаляване на преобладаващото понастоящем акцентиране върху платформите и посредниците при сделките на вътрешния пазар, при което МСП ще имат по-добра база за развитието на преките си продажби в цяла Европа;
15. споделя мнението на Комисията, че в този контекст успешното развитие на единния пазар може да се укрепи единствено ако рамката за защита на потребителите продължи да се развива на високо равнище, и подчертава във връзка с това важната роля на местните и регионалните власти, например за осигуряване на управление на личните данни, което би трябвало да се развие допълнително на основата на международни стандарти;

16. подчертава значението на бързите и достъпни трансгранични колетни услуги и в този контекст приветства подходите на саморегулиране, които имат за цел да се окаже качествено въздействие в интерес на потребителите, например в областта на технологиите за проследяване на пратките, да се повиши прозрачността на цените и да се предложат по-добри варианти за доставка;
17. споделя оценката на Комисията, че необоснованото блокиране на географски принцип в повечето случаи е неразбираемо от гледна точка на потребителя, особено когато е налице отказ за осъществяване на покупка на услуги за определен регион или потребителят е насочен към местен сайт, който предлага различни търговски условия, и подчертава съществуващите ограничения на цифровия единен пазар; припомня, че блокирането на географски принцип, между другото, е резултат от настоящата система на финансиране на аудио-визуалната продукция и на закупуването на права за излъчване с териториално ограничен лиценз. Изтъква все пак необходимостта от трансгранични решения за цифровите медийни услуги в интерес на 50-те милиона европейски граждани, които говорят регионален малцинствен език или по-малко разпространен език на Съюза. Достъпът на много малцинства до медийни услуги на майчиния им език трябва да бъде възможен в духа на езиковото многообразие като основна характерна черта на Европа; затова отново отправя призива си за законодателно предложение за забрана на блокирането по географски принцип на цифровия единен пазар ⁽¹⁾;
18. потвърждава констатацията на Комисията, че креативността, особено в регионите на ЕС, е една от силните страни, на които Европа разчита в международната конкуренция, и е от съществено значение за развитието на цифровия единен пазар;
19. затова призовава в законодателните предложения, обявени от Комисията, да се вземе надлежно предвид настоящата система на териториално лицензиране на аудио-визуалните произведения;
20. отбелязва, че развитието на цифровизацията, като например услугите за изчисления в облак или излъчването в реално време (стрийминг) носят със себе си огромни предизвикателства, по-специално в областта на авторското право;
21. приветства намеренията на Комисията, от една страна, да се създаде по-хармонизиран режим в областта на авторското право, за да се намали фрагментацията на различните правни режими в държавите членки, и, от друга — да се модернизират правилата за защита на авторските права и да се адаптират към развитието през последните години;
22. подкрепя становището на Комисията, че модернизиранието на авторското право следва да позволи преноса и потреблението на съдържание през границите, но също така стимулите за творчество и инвестиции — правата на авторите — следва да са на преден план;
23. подкрепя твърдението на Комисията, че сегашното равнище на хармонизиране на разпоредбите за ДДС между държавите членки във връзка с предлагането на стоки и услуги в рамките на вътрешния пазар на ЕС все още не предоставя достатъчна основа за развитието на цифровия единен пазар; призовава Комисията да включи в следващото си предложение за преразглеждане на Директива 2006/112/ЕО („Директивата за ДДС“) разпоредби, улесняващи развитието на цифровия единен пазар и по-специално да премахне дискриминационните разпоредби относно цифровите носители;
24. отбелязва, че се забелязва, че освобождаването от ДДС за малките пратки, идващи от трети страни, подлага на конкурентен натиск най-вече МСП в някои държави членки, тъй като през дадени платформи малките пратки от трети страни могат да бъдат получени относително лесно; никоя реформа на тази система не бива да създава непропорционална административна тежест, като следва да се има предвид малката стойност на тези пратки;
25. приветства в този контекст намерението на Комисията да представи през 2016 г. различни законодателни предложения, за да се постигне целенасочено по-нататъшно развитие на сложните правила за ДДС;
26. приветства заявеното от Комисията, че ще подкрепя създаването на центрове за цифрови иновации („Digital Innovation Hubs“) и я призовава да следи за географския баланс при разпределението на средствата;

⁽¹⁾ Резолюция на КР относно приоритетите за работната програма на Европейската комисия за 2016 г., параграф 27.

Създаване на подходящи условия и равнопоставеност за модерни цифрови мрежи и новаторски услуги

27. споделя прещенката на Комисията, че надеждните, сигурни, високоефективни и достъпни мрежи и услуги са съществена основа за по-нататъшното развитие на цифровия единен пазар и че в това отношение един конкурентоспособен и динамичен сектор на далекосъобщенията предоставя необходимите импулси за иновации и инвестиции. В този контекст Комисията с право подчертава значението на ефикасната конкуренция;

28. препоръчва да се създадат условия, които позволяват свързването на всички райони с широколентова връзка, доставяна ефективно и дългосрочно, в конкурентна среда и призовава Европейската комисия в рамките на изграждането на единния цифров пазар да докладва редовно и за напредъка в преодоляването на „цифровото разделение“ (digital divide), по-специално на регионално и местно равнище. Особено в селските зони на регионите често поради твърде висока неефективност не се изграждат високоскоростни широколентови мрежи на пазарен принцип, така че трябва постоянно и последователно да продължат да се развиват възможностите за подпомагане на европейско и национално равнище. Гражданите и предприятията имат право на високоскоростен широколентов достъп при необходимата им скорост на пренос на данни, за да работят, да учат или да извършват стопанска дейност, независимо от географското място, на което се намират;

29. в този контекст отново припомня своето искане, проектите за разгръщане на цифровата инфраструктура в слабо населените селски райони да бъдат признати за услуги от общ икономически интерес⁽²⁾ и във връзка с това подчертава необходимостта, по-специално на регионално равнище, да се определят бъдещите потребности от инвестиции в широколентовата мрежа и предлага съвместно с Европейската комисия и Европейската инвестиционна банка да бъдат разработени нови възможности за финансиране и подпомагане на инфраструктурите за ИКТ, например в селските райони;

30. с оглед на постигнатото на 30 юни 2015 г. споразумение между Съвета, Комисията и Парламента за единния пазар в областта на далекосъобщенията, изразява съгласие, че във всички региони на Европа и по-специално в пограничните региони от голямо значение е наличието на отворен, недискриминационен интернет и подходящо развитие на неутралността на мрежите, както и предвиденото за 15 юни 2017 г. отпадане на таксите за роуминг в мобилните мрежи;

31. подчертава във връзка с това, особено по отношение на Комисията и Органа на европейските регулатори в областта на електронните съобщения, че всички необходими мерки са изключително важни за привлекателността и видимостта на единния цифров пазар сред европейските крайни клиенти. Тези мерки са необходими, за да могат съответно да се спазват определените срокове. По-специално следва да се проучи възможността за политика на разумно ползване („Fair Use Policy“) за потребителите, която да е разработена така, че да отчита регулираните роуминг услуги.

32. с оглед на динамиката на развитието през последните години подчертава, че адекватното бъдещо развитие на регулаторната рамка в областта на ИКТ следва да има за цел и установяването на равни за всички условия, в които структурните недостатъци се редуцират посредством едностранни ангажменти за операторите на телекомуникационни мрежи в сближаващи се пазари;

33. отбелязва, че оценките на Комисията за липсата на регулаторна съгласуваност и предвидимост на цялата територия на ЕС могат само да известна степен да бъдат приети, тъй като с последния преглед на разпоредбите в областта на далекосъобщенията и съдържащия се в него член 7 относно процедурата по нотифициране беше направена стъпка към по-голяма регулаторна съгласуваност;

34. затова приветства факта, че през 2016 г. ще започне задълбочен процес на преглед на нуждите за адаптиране на правилата в областта на далекосъобщенията;

35. подкрепя намерението на Комисията да направи предложения за хармонизиране относно достъпа до честотните ленти в обхвата 700 MHz, което е важна предпоставка за осигуряване на доставката на услуги с широколентов достъп в селските райони. Призовава Комисията бързо да подготви достъпа до честотните ленти в обхвата 800 MHz, за да се ускори разгръщането на най-новата 4G технология. Обсъждането на някои параметри на разпределението на честоти и на ползването, които са от национална компетентност, в рамките на Групата за политика в областта на радиочестотния спектър („Radio Spectrum Policy Group“) може евентуално да доведе до полезни последици за единния пазар. Радиочестотният спектър в много случаи отразява и стимулира регионалните приложения и медийната и културната идентичност. С оглед на това в по-нататъшното развитие трябва да се следи за съчетаването на различните интереси;

(²) <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:52013AR5960>

36. счита, че обявеното преразглеждане на Директивата за аудио-визуалните медийни услуги ще трябва да даде важен стимул, от една страна за навременно определяне на потребностите за развитие на цифров единен пазар и, от друга, за насърчаването на културно многообразие и високо качество в европейското аудио-визуално медийно пространство; Интеграцията на медиите би трябвало да бъде следвана от сближаване на нормативните уредби със справедливи условия на конкуренция за всички медийни оператори;

37. твърдо подчертава, че платформите много пъти изпълняват ролята на участници на пазара и при това, наред с предоставянето на нови възможности за бизнес, често се намесват в регионалните и местните икономически и социални структури. По този начин платформите и посредниците играят стратегическа роля и трябва да се наблюдава внимателно тяхното развитие по отношение на евентуалното възникване на потребности от ново законодателство. При това трябва да се има предвид, че мрежовите ефекти увеличават и укрепват пазарната мощ на платформите, а с това може да се повиши и рискът от злоупотреба с пазарно положение;

38. изразява съжаление, че съобщението на Комисията съвсем бегло засяга темата за „икономиката на споделянето“ и не съдържа предложения за координиран подход към разпоредбите, които се прилагат по отношение на нея, за да се гарантира свободна и лоялна конкуренция, т.е. еднакви условия по отношение на разпоредбите и рамката като тези за традиционните предприятия, безопасност на потребителите и условия на заетост, по-специално по отношение на данъчното облагане на приходите, генерирани от платформите за обмен. Комитетът отбелязва освен това с известна загриженост, че в търговските дейности в рамките на т.нар. „икономика на споделянето“ протичат структурни промени, като в много случаи предприемаческите рискове остават на равнището на местните или регионалните оператори, но поради огромните мрежови ефекти на платформите или посредниците се изнася добавена стойност от региона. В този смисъл трябва да се следи внимателно сложното взаимодействие между възможностите за растеж с нови клиенти в цифровия единен пазар и отрицателните структурни промени в регионите;

39. изразява своята убеденост, че модернизиранието на образованието е предпоставка за развитието на цифровия единен пазар, тъй като образователната система играе важна роля в обществото чрез изграждането на основни умения и в областта на цифровите технологии. За да се използват големите възможности за нови подходи и методи в образованието, трябва да се насърчава разработването на новаторски и цифрови методи и да се подкрепят и подпомагат преподавателите и всички участници в този процес;

40. в този контекст приветства поставянето на акцент от страна на Комисията върху проучванията ѝ, които трябва да започнат още през 2015 г., относно ролята на платформите;

41. решително приветства ясното стратегическо съсредоточаване на Комисията върху значението на киберсигурността при цифровите услуги, както и поверителното третиране на личните данни като съществена основа за развитието на цифровия единен пазар;

42. във връзка с това подчертава особеното значение на предстоящия Общ регламент относно защитата на данните, както като основа за поверителната обработка на данни на цифровия единен пазар, така и за стимулирането на равнопоставени условия на конкуренция, така че и регионалните предприятия да разполагат с по-добри възможности за развитие;

Максимизиране на потенциала за растеж на цифровата икономика

43. приветства ясното заявление на Комисията, че е наложителна цифровизация на всички сектори и че в дългосрочен план повечето икономически сектори ще участват във все по-голяма степен в цифрови екосистеми;

44. отбелязва, че начинът, по който Европа успее в дългосрочен план да приложи почти неограничените възможности за създаване на стойност посредством цифровизацията, е от съществено значение за дългосрочния просперитет в регионите и селските райони на Европа;

45. смята, подобно на Комисията, че едно от основните предизвикателства за цифровия единен пазар е в създаването на устойчива, основана на данни икономика, включително в контекста на промишлеността (Промисленост 4.0). При това насоките на технологично развитие от последните години създадоха разнообразни възможности за създаване на нова стойност. Трябва обаче да се отбележи, че в този процес местните и регионалните власти също са изправени пред огромни технически, организационни и правни предизвикателства;

46. подчертава, че оперативната съвместимост е хоризонтален ключов фактор за развитието на цифровия единен пазар, за да могат въз основа на стандарти и норми да бъдат разработени нови, цифрови мрежи за създаване на стойност, при които именно електронните административни услуги, предоставяни от местните и регионалните власти, могат да дадат решаващ принос;
47. подчертава огромното значение на грамотността и уменията в областта на цифровите технологии на гражданите, работниците и търсещите работа за широкообхватното реализиране на цифровизацията на икономиката и обществото. В този контекст на държавите членки и местните и регионалните власти, които в много случаи отговарят за училищата и образователните институции, се пада дългосрочна ключова роля за развитието на „цифровите умения“;
48. в контекста на бързо напредващата цифровизация на всички сфери на нашето общество подкрепя цифровото приобщаване, за да може ползите от цифровото общество да са достъпни за всички;
49. препоръчва също така, като се спазват стандартите на отделните държави относно неприкосновеността на личните данни, да се извършва обмен на данни, насочен към общоползени цели и процеси, който е източник на реално опростяване и стандартизиране, особено на национално (в някои държави процесите вече протичат), но и на транснационално равнище;
50. препоръчва с оглед на реалното развитие на цифровия единен пазар да се извърши сериозно реструктуриране на процесите, както в публичната администрация, така и в предприятията; да се мисли дигитално и да се създават нови технологични решения не означава да се компютризируют вече съществуващите процеси и да се дублират по цифров път поредици от ръчни действия и потоци от документи. С оглед на използването на вече съществуващите иновативни цифрови инструменти би следвало да се опростят вътрешните и външните потоци и процедури в икономиката, с цел да се направи по-гъвкав и по-бърз процесът на комуникация между различните субекти, както и да се създадат персонализирани услуги с по-голяма добавена стойност;
51. споделя оценката на Комисията, че електронните административни услуги са основен инструмент за по-нататъшното повишаване на ефективността на разходите и качеството на услугите в публичния сектор, предоставяни на гражданите и предприятията, най-вече от страна на местните и регионалните власти;
52. в контекста на обявения план за действие за електронно управление за периода 2016 — 2020 г. изтъква, че посредством допълнително подобрени структури в съществуващи портали и услуги в публичния сектор могат да бъдат генерирани положителните ефекти, за които местните и регионалните власти, по-специално тези в трансграничните метрополни области, могат да дадат значителен принос;
53. оценява обаче по-сдържано отколкото Комисията лостовия ефект и потенциала за икономии в тази област, свързани с генерираната ефикасност в близко бъдеще, и призовава при изготвянето и изпълнението на запланивания план за действие за електронно управление местните и регионалните власти да бъдат включени по специфичен начин, за да могат да разгърнат по-добре наличния си потенциал за електронно управление. По-голямо внимание следва да бъде отделено на по-малките местни органи, които не разполагат нито с финансови средства, нито с човешки ресурси, за да се справят оптимално с предизвикателствата на цифровизацията. Следва също така да се изпробват нови организационни форми на сътрудничество, които биха могли да бъдат различни от тези, които се използват за доставката на материални стоки или услуги;

Създаване на цифровия единен пазар

54. подчертава в този контекст, че отговорността и ключовата роля във връзка с възникващите потребности за адаптиране на структурите на управление се пада на местните и регионалните власти, които са приоритетно „звено за контакт“ на публичния сектор с гражданите и предприятията;
55. подкрепя Комисията в поставянето на акцент върху подобряването на инвестиционния климат за цифрови мрежи, изследвания и иновативни предприятия, включително за да се преодолее цифровото разделение между градските и селските райони.

Брюксел, 13 октомври 2015 година.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Markku MARKKULA